

2019-06-13

Diarienummer: Ä 2019-332

Infrastrukturdepartementet

Remissvar - Promemoria - Kompletterande förslag till betänkandet Frekvenser i samhällets tjänst

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket arbetar med flera olika åtgärder för att främja företagande och regional utveckling, allt ifrån insatser och projekt till bättre förutsättningar för företagande, insatser riktade till att följa upp och lära av det regionala utvecklingsarbetet, till mer specifikt avgränsade frågeställningar inom myndighetens ansvarsområden. Tillväxtverket arbetar vidare med olika frågor och insatser som har till syfte att förenkla för företagen. I alla dessa frågor, stora som små, så är vår utgångspunkt att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

Utredningen har haft uppdraget att föreslå hur frekvensanvändningen kan planeras på lång sikt, åren 2027–2047, för att kunna möta samhällets behov så effektivt som möjligt. I uppdraget har bland annat ingått att undersöka de radiospektrumrelaterade förutsättningarna för olika kollektiva nyttigheter såsom sjöfart, transporter och trafikledning, totalförvar, brottsbekämpning, räddningstjänst, radio och tv i allmänhetens tjänst och forskning.

I en tilläggspromemoria, som inkom mot slutet av remisstiden, lämnas kompletterande förslag på vissa utökade roller för Säkerhetspolisen och Försvarsmakten samt vissa förändringar rörande ikraftträdande av nya bestämmelser. Detta remissvar avser alltså de kompletterande förslagen i tilläggspromemorian.

Tillväxtverket

- är tveksamt till att så långt in i lagstiftningsprocessen, mot slutet av remissperioden, introducera nya lagförslag som skulle kunna ha långtgående verkan.
- anser att näringslivets konkurrenskraft är beroende av att utnyttja digitaliseringens möjligheter och att det därför är viktigt med en effektiv och förenklad tillståndsgivning, som balanserar kommersiella intressen med säkerhetsintressen, i en hantering som är proportionell, icke-diskriminerande och inte går utöver vad som är strikt nödvändigt för att värna Sveriges säkerhet för att vara förenliga med EU-rätten.

- anser att tillståndsmyndigheten ska ha det samlade ansvaret för en effektiv frekvensförvaltning och rätten att själva fatta beslut rörande radiotillstånd.
- bedömer att det behövs en annan balans när det gäller Säkerhetspolisens och Försvarsmaktens roll i tillståndsgivningen, än vad tilläggspromemorian föreslår. Tillväxtverket anser att tillståndsmyndigheten när den finner behov, och utan obligatoriskt krav, ska samråda med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten innan beslut fattas i tillståndsärenden.
- avråder tillsvidare från att införa en bestämmelse om att ge Säkerhetspolisen och Försvarsmakten rätt att överklaga ärenden avseende tillstånd, överlåtelse av tillstånd eller återkallelse av tillstånd. Tillväxtverket anser att andra vägar bör prövas först, innan nya bestämmelser införs som ställer myndigheter som parter emot varandra i domstol.
- instämmer i att Säkerhetspolisen och Försvarsmakten, liksom tidigare, ska beredas särskilda möjligheter att yttra sig innan beslut fattas i ärenden som rör frekvensutrymmen avsedda för Försvarsmaktens och Säkerhetspolisens verksamhet.

Förslag i promemorian och Tillväxtverkets bedömning

I tilläggspromemoria lämnas kompletterande förslag på vissa utökade roller för Säkerhetspolisen och Försvarsmakten avseende radiotillstånd.

En av Tillväxtverkets viktiga frågor är att främja en ökad digitalisering och att näringslivet utnyttjar digitaliseringens möjligheter för sin konkurrenskraft. Det är viktigt att söka göra frekvensförvaltningen effektiv med en förenklad process i en situation där det förväntas en massiv framtida ökning av efterfrågan på radiospektrum och möjligheten att använda radiosändare, liksom av slutanvändarnas efterfrågan på trådlös bredbandskapacitet. Behovet av en förenklad process gör att Tillväxtverket är tveksam till att så långt in i lagstiftningsprocessen, mot slutet av remissperioden, introducera nya lagförslag som skulle kunna ha långtgående verkan. Det finns behov av vissa förändringar av de förslag som är framförda i promemorian.

Tillväxtverket bedömer att näringslivets konkurrenskraft är beroende av att utnyttja digitaliseringens möjligheter och att det därför är viktigt med en effektiv och förenklad tillståndsgivning, som balanserar kommersiella intressen med säkerhetsintressen, i en hantering som är proportionell, icke-diskriminerande och inte går utöver vad som är strikt nödvändigt för att värna Sveriges säkerhet för att vara förenliga med EU-rätten.

Tillväxtverket anser att det behövs ett samlat ansvar kring frekvensförvaltningen, så att inte processen splittras på flera olika myndigheter. Tillväxtverket framhöll i tidigare remissvar att det, mot bakgrund av kunskap från andra områden, är komplext att bara operationalisera begreppet samhällsekonomisk effektivitet. Det är därför en utmaning att skapa en effektivare process, som är förenklad för företagen och gör att näringslivet ges bästa förutsättningar att utnyttja digitaliseringens möjligheter, samtidigt som säkerhetsintressen vägs in. Ett samlat ansvar behövs och Tillväxtverket anser att tillståndsmyndigheten ska ha det samlade ansvaret för en effektiv frekvensförvaltning och rätten att själva fatta beslut rörande radiotillstånd.

Samtidigt som digitaliseringen skapar nya möjligheter och är viktig för näringslivets konkurrenskraft så kommer utvecklingen rimligen också innebära risker. Det är därför rimligt att ge myndigheterna ett större ansvar i att hantera säkerhetsrisker. Det innebär att tillståndsmyndigheten behöver utveckla en ökad kunskap i att hantera säkerhetsaspekter kring tillståndsgivningen och frekvensförvaltningen, samtidigt som Säkerhetspolisen och Försvarsmakten vid behov kan kopplas in i processen. Med en stor omfattning tillståndsärenden per år, cirka 10 000, är det inte rimligt att tillståndsmyndigheten ska samråda med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten innan beslut fattas i varje ärende. Tillväxtverket avråder från att införa en sådan bestämmelse, då den riskerar en för omständlig och tidskrävande process, som inte tar tillräcklig hänsyn till effektivitet, förenkling och näringslivets behov av att nyttja digitaliseringens möjligheter.

Tillväxtverket bedömer att det behövs en annan balans när det gäller Säkerhetspolisens och Försvarsmaktens roll i tillståndsgivningen, än vad tilläggspromemorian föreslår. För att få en effektiv process, som balanserar olika kommersiella intressen med säkerhetsintressen, är det viktigt att tillståndsmyndigheten har ett samlat ansvar, överblick och skaffar sig en ökad kunskap i att hantera säkerhetsintressen. Enligt Tillväxtverket är det rimligt att tillståndsmyndigheten utvecklar någon form av triage-metodik, där myndigheten har en kunskap om hur de ska bedöma risker i olika typer av ärenden och när det finns behov av att samråda med Försvarsmakten och säkerhetspolisen innan beslut fattas. Tillväxtverket anser att tillståndsmyndigheten när den finner behov, och utan obligatoriskt krav, ska samråda med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten innan beslut fattas i tillståndsärenden.

Det föreslagna införandet av en ny bestämmelse i lagen om elektronisk kommunikation skulle istället kunna få lydelsen "12 a §, Post- och telestyrelsen ska, när myndigheten finner behov, i ärenden som rör tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation samråda med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten innan myndigheten avgör ärendet. Samrådet ska syfta till att klargöra 1. om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande till överlåtelse eller utthyrning av tillstånd kan antas vålla fara för Sveriges säkerhet, och 2. behovet av att förena tillstånd med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet och vilka sådana villkor som ett tillstånd i så fall bör förenas med."

I promemorian lämnas även förslag på att ge Försvarsmakten och Säkerhetspolisen en rätt att överklaga beslut av tillståndsmyndigheten. Statliga myndigheter anses traditionellt inte utan författningsstöd kunna överklaga beslut av en annan myndighet, utom om myndigheten i fråga företräder ett rent privaträttsligt intresse. Enligt lagen om elektronisk kommunikation kan bara en part överklaga ett beslut som gått parten emot. Promemorian föreslår att en ny bestämmelse införs som ger Säkerhetspolisen och Försvarsmakten en liknade rätt till överklagan. Tillväxtverket vill undvika en situation med domstolsärenden där tillståndsmyndigheten är ena parten och motparten utgörs av Försvarsmakten eller Säkerhetspolisen. Verket avråder från föreslagen förändring.

Tillväxtverket anser att det tillsvdare räcker med att, enligt ovan nämnda förändring av lagen om elektronisk kommunikation, i lagen uttrycka att tillståndsmyndigheten vid behov ska samråda med Försvarsmakten och Säkerhetspolisen. Om det ändå senare skulle finnas ett tydligt behov av en överklagandemöjlighet för Försvarsmakten och

Säkerhetspolisen, så kan frågan åter väckas. Nu finns det behov att uttrycka ett samlat ansvar för tillståndsmyndigheten. Tillväxtverket ser det som rimligt att tillståndsmyndigheten, när de får ett utpekat och samlat ansvar för tillståndsgivningen och frekvensförvaltningen, kommer att söka och utveckla samrådsformerna med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten. Tillväxtverket bedömer att samarbetet mellan myndigheterna behöver utvecklas mer, med dialog och samråd, innan det införs nya bestämmelser som ställer myndigheterna som parter mot varandra i domstol.

I övrigt instämmer Tillväxtverket i att Säkerhetspolisen och Försvarsmakten, liksom tidigare, ska beredas särskilda möjligheter att yttra sig innan beslut fattas i ärenden som rör frekvensutrymmen avsedda för Försvarsmaktens och Säkerhetspolisens verksamhet.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Christina Henryson och Josefine Lindell har varit föredragande. I handläggningen har också enhetschef Kristian Viidas deltagit.

Christina Henryson

Josefine Lindell